

Tawhid (Guds enhet)

„och de som inte anropar någon annan gud vid sidan av Allah, och inte dödar en människa som Allah har förbjudit att dödas – utom med rätt – och inte begår otukt. Den som gör detta skall möta straff.“

(Al-Furqan 25:68)

Vi lever fortfarande med Ar-Rahmans (den Nåderikes) tjänare – de som Allah är nöjd med och som är nöjda med Honom. Allah har berättat för oss om deras tillstånd i sig själva, deras förhållande till andra människor, deras förhållande till Allah, deras fruktan för Hans straff och deras hopp om Hans förlåtelse och nåd. Sålunda nämnde Allah dem med dessa positiva egenskaper. Men religionen innehåller både befallningar och förbud – om deras förhållande till Allahs befallningar och religiös vägledning är klargjort, hur förhåller de sig då till det som Allah har förbjudit?

Det är detta som den ärorika versen beskriver, och vi stannar vid dess första del idag:

„och de som inte anropar någon annan gud vid sidan av Allah, och inte dödar en människa som Allah har förbjudit att dödas – utom med rätt – och inte begår otukt. Den som gör detta skall möta straff.“ (Al-Furqan 25:68)

„och de som inte anropar någon annan gud vid sidan av Allah“ –

Monoteisternas hjärtan har renats och frigjorts genom tron på Allahs enhet. De sätter inte någon vid Hans sida, dödar inte den människa som Allah förbjudit att döda utom med rätt, och begär inte otukt. De som sätter gudar vid Allahs sida drar sig inte för att skända heder och ge efter för begär.

Ar-Rahmans tjänare dyrkar ingen utom Allah och helgar ingen utom Allah. De tillägnar Honom ensam all dyrkan och all tillit. De förstod innebörden av Allahs ord: „Dig ensam dyrkar vi och Dig ensam ber vi om hjälp“, och Profetens (frid vare med honom) ord: „När du ber, be till Allah; när du söker hjälp, sök hjälp hos Allah.“

Det är tawhid – tron på Guds enhet – som utgör kärnan i islamisk trosuppfattning: tron på en enda Gud bortom detta universum. Till Honom hör skapelsen och befallningen, och till Honom är återkomsten. Han är Herre över allt och styraren av alla angelägenheter. Endast Han förtjänar att dyrkas och inte förnekas, tackas och inte avvisas, ålydas och inte trotsas. „Detta är Allah, er Herre. Det finns ingen gud utom Han, Skaparen av allt. Dyrka Honom därför – Han är Förvaltaren av allt.“ (Al-Anam 6:102)

En av islams skönheter är att det förordar att den muslimske fadern välkomnar sitt nyfödda barn med den lagstadgade böneropet (adhan), viskad i barnets högra öra – så att tawhids ord är det första som når dess hörsel bland mänskliga röster.

Och när denne efter sin tid i världen är på dödsbädden, är det de anhörigas och nära anförvarters plikt att vägleda honom till tawhids ord: „Det finns ingen gud utom Allah.“

Sålunda är det första en muslim möter när han träder in i livets ljus tawhids ord, och det sista han yttrar när han lämnar livet är tawhids ord. Och mellan barndommens vagga och dödslägren har han ingen annan uppgift än att upprätta tawhid och kalla till tawhid.

Avgudadyrkan på den arabiska halvön före islam

Islam kom till en värld där månggudadyrkan hade slagit rot i alla delar av världen. Ingen dyrkade Allah ensam utom ett fåtal av haniferna – de rätttrogna – på den arabiska halvön, som tillbad enligt vad som bevarats av Abrahams lära, eller enstaka skriftfolks anhängare som undgick inflytandet av de hedniska förvanskningar som hade korrumpert de uppenbarade religionerna.

Det räcker att vi vet att ett folk som araberna under sin okunnighetstid (jahiliyya) sjönk ner i avgudadyrkan ända upp till hakan – i Kaba, som avgudarnas krossare (Ibrahim al-Khalil) byggde för dyrkan av Allah ensam, fanns trehundra sextio avgudar inne i och runt det. Ja, i varje hus i Mecka fanns en avgud som husets folk dyrkade.

Imamen al-Bukhari återberättade från Abu Raja' al-Ataridi att han sade: „Vi brukade dyrka stenar; när vi hittade en sten som verkade bättre kastade vi den förra och tog den nya. Om vi inte hittade en sten samlade vi ett handfullt jord, hämtade ett får, mjölkade det över högen och gick sedan runt den.“

Än mer: de brukade göra en gud av dadelfikon (ajwa), och en av dem tog den ofta med på resor. Tog förrådet slut och hungern tog överhanden hade han inget val – han åt upp den!

I ett land som Indien nådde avgudadyrkan sin höjdpunkt under det sjätte århundradet efter Kristus, och antalet gudar uppskattades då till 330 miljoner.

Tawhid är Allahs rättighet gentemot tjänarna

Det som bekräftar denna innebörd är att Profeten (frid vare med honom) klagade att tawhid är Allahs rättighet gentemot Sina tjänare – en rättighet som det inte är tillåtet att slösa bort eller vara försumlig inför.

Al-Bukhari och Muslim återberättade från Mu'adh ibn Jabal (må Allah vara nöjd med honom) att han sade: „Jag satt bakom Profeten (frid vare med honom) på en åsna, och han sade till mig: 'O Mu'adh, vet du vad Allahs rättighet mot tjänarna är, och vad tjänarnas rättighet mot Allah är?' Jag svarade: Allah och Hans Sändebud vet bäst.

Han sade: „*Allahs rättighet mot tjänarna är att de ska dyrka Honom och inte sätta något vid Hans sida. Och tjänarnas rättighet mot Allah är att Han inte ska straffa den som inte sätter något vid Hans sida.*“ Jag sade: 'O Allahs Sändebud, ska jag inte ge människorna denna glädjande nyhet?' Han sade: „Ge dem inte detta, för då förlitar de sig på det.“

Den påbjudna tawhid

Det finns en läromässig och kunskapsmässig tawhid, och det finns en praktisk och beteendemässig tawhid.

Många tidigare och nutida lärda brukar kalla den första typen tawhid al-rububiyya (tron på Guds herradöme) och den andra typen tawhid al-uluhiyya (tron på Guds gudomlighet).

Vad innebär tawhid al-rububiyya, och vad innebär tawhid al-uluhiyya?

Tawhid al-rububiyya (Herradömets enhet)

Det innebär att tro att Han är Herre över himlar och jord, Skaparen av dem och allt och alla som finns i dem. Han äger makten i hela denna värld, ingen delar Hans herradöme, ingen ifrågasätter Hans dom. Endast Han är Herre över allt, Försörjaren av allt levande, Styraren av alla angelägenheter. Endast Han sänker och höjer, ger och håller inne, skadar och gagnar, ger ära och förnedrar. Allt annat och alla andra har ingen makt att gynna eller skada – vare sig sig själva eller andra – utom med Allahs tillåtelse och vilja.

Denna aspekt förnekades bara av de materialistiska ateisterna som nekar Allahs existens – som dehiyerna (de som tror på evigt materia) i äldre tider och kommunisterna i vår tid.

De flesta gudadyrkare – som araberna under okunnighetstiden – erkände däremot denna typ av tawhid och förnekade den inte, som Koranen berättar om dem:

„Och om du frågar dem vem som skapade himlarna och jorden och underkuvade solen och månen, säger de säkert: Allah.“ (Al-Ankabut 29:61)

Dessa svar visar att de erkänner Allahs herradöme över universum och Hans styrning av det. Konsekvensen av deras tro på Hans herradöme borde ha lett dem till att dyrka Honom ensam och inte sätta någon i Hans sällskap. Men de förnekade den andra aspekten av tawhid: tawhid al-uluhiyya.

Tawhid al-uluhiyya (Gudomlighetens enhet)

Tawhid al-uluhiyya innebär att Gud ensam tillägnas all dyrkan, underkastelse och absolut lydnad. Ingen dyrkas utom Allah ensam, och inget sätts vid Hans sida – varken på jorden eller i himlen.

Tawhid är inte fullständigt om inte tawhid al-uluhiyya förenas med tawhid al-rububiyya. Ty den sistnämnda ensam är inte tillräcklig: de arabiska gudadyrkarna erkände den, och ändå förde det dem inte in i islam – för de

satte vid Allahs sida vad Han inte sänt någon bevis för, och tog gudar vid sidan om Allah. De påstod att dessa gudar förde dem närmre Allah, eller att de förbände för dem hos Allah.

Vad menas med 'ibada (dyrkan)?

'Ibada – dyrkan – är ett ord som rymmer två innebörder sammanvävda till en: det yttersta i underkastelse förenat med det yttersta i kärlek.

Fullständig underkastelse blandad med fullständig kärlek är innebörden av dyrkan. Kärlek utan underkastelse, eller underkastelse utan kärlek, uppfyller inte dyrkan. Inte heller delvis underkastelse med delvis kärlek uppfyller det – utan fullständig underkastelse och fullständig kärlek krävs.

Ibn Taymiyya definierade det som: *„ett samlingsnamn för allt som Allah älskar och är nöjd med av ord och handlingar – vare sig inre eller yttre.“*

Former och typer av dyrkan

Dyrkan är inte begränsad till en enda form, som många föreställer sig, utan den har många typer och former, bland dem:

1. **Bön (du'a):** att vända sig till Allah med en önskan om nytta eller avvärjande av skada, befrielse från prövning, seger över en fiende, eller liknande. Denna vändning med hjärtats önskan till Allah är dyrkanens kärna och själ, som i hadith: *„Bönen är dyrkan.“* (Tirmidhi)
2. **Religiösa riter:** såsom bön (salat), fasta, allmosa, vallfärd, löften, slakt och liknande. Det är inte tillåtet att rikta dessa riter till någon annan än Allah.
3. **Religiös lydnad och underkastelse:** inför Allahs föreskrifter som tillåter det tillåtna och förbjuder det förbjudna, sätter gränser och reglerar livets angelägenheter. Den som tror på Allah som Herre får inte ta regler, domar, värderingar och lagar från människor – underkasta sig dem och låta dem styra sitt liv utan Allahs sanktionering. Det är en form av dyrkan.

Tawhid – det muslimska folkets sändning till världen

Tawhid är inte bara ett uppdrag i livet, utan det är även det muslimska folkets sändning till hela världen och alla folkslag.

Av detta skäl brukade Profeten (frid vare med honom) avsluta sina budskap till Kisra, Kejsar och andra kungar och furstar på jorden med denna ärorika vers:

„O Skriftfolket! Kom till ett gemensamt ord mellan oss och er: att vi inte dyrkar någon utom Allah, att vi inte sätter något vid Hans sida, och att vi inte tar varandra till herrar i stället för Allah. Om de vänder sig bort, säg: 'Bevittna att vi har underkastat oss (Allah).'" (Al-Imran 3:64)

Följeslagarna (måtte Allah vara nöjd med dem) och de som kom efter dem i det goda kände till detta uppdrag och sin plikt inför det. När den persiske befälhavaren Rustam frågade Rib'i ibn Amir under slaget vid Qadisiyya: „Vem är ni och vad är ert uppdrag?“ svarade han: „Vi är ett folk som Allah har sänt för att föra ut människor från att dyrka slavar till att dyrka Allah ensam, från världens trånghet till dess vidd, och från religionernas orättvisa till islams rättvisa.“

Tawhid – källan till psykologisk trygghet

Tawhid fostrar muslimen till att inte frukta något utom Allah och inte hoppas på något utom Allah. Den som sätter gudar vid Allahs sida fruktar allt och oroar sig för allt. Den troende som håller fast vid tawhid fruktar ingenting, ty han lever i världen trygg i sin försörjning – han oroar sig inte för morgondagen. Till och med döden fruktar han inte, eftersom han vet att det efter döden finns ett annat liv där han möter sin Herre.

Islam har byggt tawhids verklighet på bandet med Allah – den Välsignade och Upphöjde – i det som drabbar och skrämmer, och på uppgivandet av hoppet till människor i sådant de inte har någon makt över:

„Or vem är det som är en armé åt er och kan hjälpa er mot Ar-Rahman? De otrogna är inget annat än i villfarelse. Eller vem kan försörja er om Han håller inne Sin försörjning? Nej, de fortsätter i arrogans och flykt.“ (Al-Mulk 67:20-21)

Av denna orsak är tawhid källan till psykologisk trygghet. Allah sade – och återger Ibrahim's ord till hans folk:

„Hur skall jag frukta det ni satt vid Allahs sida, när ni inte fruktar att ni har satt vid Allah det Han inte sänt er något bevis för? Vilket av de två parterna har mer rätt till trygghet, om ni vet? De som tror och inte blandar sin tro med orättvisa – dem tillhör tryggheten, och de är rättleda.“ (Al-Anam 6:81-82)

Orättvisan (zulm) här syftar på shirk – att sätta gudar vid Allahs sida – som framgår av de två sahih-samlingarna i en hadith av Ibn Mas'ud. Profeten sade om denna vers när följeslagarna frågade: „O Allahs Sändebud, vem av oss har inte blandat sin tro med orättvisa?“ Han sade: „Det är inte det ni menar. Orättvisan är shirk. Hörde ni inte den rättfärdige tjänarens ord: 'Sannerligen är shirk en stor orättvisa.'" (Luqman 31:13)

Ibn Kathir sade om versen: „Dessa är de som uppriktig har tillägnat Allah dyrkan ensam och inte satt något vid Hans sida – de är de trygga på Domedagen, de rättleda i denna värld och i nästa.“

Och om gudadyrkarna sade Allah: „*Vi skall kasta skräck i de otrognas hjärtan på grund av att de satt vid Allah det Han inte sänt dem något bevis för. Deras hemvist är elden – och ett eländigt tillhåll för de orättvisa.*“ (Al-Imran 3:151)

Tawhid – källan till muslimens heder

Den som håller fast vid tawhid tror på en allsmäktig, stark och ärofull Gud som varken slumrar, besegras eller förnedras.

Allah sade: „*Den som vill ha heder – all heder tillhör Allah.*“ All heder tillhör Allah, så den som vill ha heder bör gå till den ursprungliga källan och söka den hos Allah – inte leta bland människors skräp och rester, när de är lika behövande och svaga som han!

Den som håller fast vid tawhid böjer inte sitt huvud för en tyrannisk skapelse, inte heller för någon av jordens alla makter.

Salaf (de tidiga) sade: „Människorna söker heder vid kungarnas dörrar men finner den inte utom i lydningen mot Allah.“

Ödmjukhet och förkrosselse inför Allah är heder

Tjänarnas underkastelse inför sin Herre är ödmjukhet inför Den som äger skapelsen, befallningen, rikedomerna och herradömet, och alla tjänare är underkastade Hans vilja och lyder Hans befallning. Den sanna hedern är att inte vara besegrad eller underkuvad av en medtjänare. Hur mäktig och överväldigande en människa än må bli i världen, måste hon till sist besegras, och döden måste besegra henne. Om du är fast besluten om en heder som inte försvinner, finns den hos Allah.

Salaf sade: „Den som söker heder utan makt, antal utan stam, och

rikedom utan tillgångar bör flytta från olydnadens förnedring till lydnadens heder.“

Låt oss betrakta den som dyrkar en råtta och förnedrar sig inför den, eller den som dyrkar en ko, en orm eller en sten – ja, i Indien gick det så långt att man dyrkade en kvinnas kön, och till och med allehanda insekter.

Shirk förnedrade människan och drog ner henne. Och Allah den Store sade sanning:

„Den som sätter gudar vid Allah – det är som om han fallit från himlen och fåglarna rycker honom till sig, eller som om vinden sveper iväg honom till en avlägsen plats.“ (Al-Hajj 22:31)

Islam kom för att befria oss från slaveriet till andra än Allah – den Välsignade och Upphöjde. Lov och pris tillkommer Allah för nåden av tawhid. Vi ber Allah att bevara den för oss, att låta oss dö på den och att återuppliva oss i sällskap med dess folk.

Amin.